

der karakteriserer den moderne Videnskab, er, at der er saa at sige almen Enighed om Vejene, ad hvilke man naar sine Resultater. Forskningsmetoden er ens under alle Himmelstrøg. Derfor forstaaer ogsaa — naar man ser bort fra saadanne akutte Ulykkestilfælde som Verdenskrigen — Videnskabsmændene hinanden uden Hensyn til, hvilken Race de hører til, uden Hensyn til, hvilket Folk de hører til; der er ikke noget, bortset fra de økonomiske Interesser, der i den Grad er i Stand til at føre Mennesker sammen og faa dem til at forstaa hinanden som Deltagelse i videnskabelig Forskning.

Der er dog et Ønske, som mit Parti maa nære med Hensyn til Anvendelsen af denne Fond, nemlig at de Resultater, der eventuelt maatte vindes af Forskningen ved Hjælp af den Understøttelse, der kan faas af Fonden, ikke maa blive udnyttet i privatkapitalistisk Spekulations Tjeneste. Naar man læser Bemærkningerne til Lovforslaget igennem, er det tilsyneladende udelukket, thi det vil jo være vanskeligt for en Sprogforsker, en religionshistorisk Forsker eller en Historieforsker at slaa Kapital af sin Forsknings Resultater. Men det er dog ikke ganske udelukket, at sligt kunde finde Sted, thi der kan jo drives mange Arter af Forskning ved Hjælp af en saadan „Rask-Ørsted Fond“s Midler. Der er bl. a. i Bemærkningerne til Lovforslaget nævnt den kliniske Medicin, og det er ikke udelukket, at en Forsker paa dette Omraade kunde gøre en Opdagelse eller en Opfindelse, som kunde sælges, som man kunde tage Patent paa og derved udnytte økonomisk til Skade for andre Mennesker, for hvem det vundne Resultat i saa Fald ikke blev tilgængeligt, som Tilfældet ellers vilde være. Det er mit Partis Ønske, at den Forskning, man maatte anstille ved Hjælp af disse Midler, ikke maa kunne blive udnyttet saaledes i privatkapitalistisk Øjemed, men at dens Resultater straks maa blive stillet til Almenhedens Disposition.

Idet jeg fremfører dette, vil jeg gerne sige, at jeg ikke kan tænke mig, at nogen vil gøre Indvendinger derimod, thi naar en Fond hedder „Rask-Ørsted Fonden“, er den i Virkeligheden paa Forhaand forpligtet til at arbejde ud fra disse Synspunkter. Ikke alene Rask, men ogsaa Ørsted har i den Henseende vist det smukkeste Eksempel, thi da Ørsted gjorde sin epokegørende Opdagelse, en af de Opdagelser, der har haft de mest vidtgaaende Konsekvenser, gjorde han den netop ikke til Genstand for nogen økonomisk Vinding

for sig personlig, men bekendtgjorde øjeblikkelig sin Opdagelse for den videnskabelige Verden og havde ikke nogen som helst økonomisk Fordel deraf. Alene i Navnet paa Fonden er der saaledes, saa vidt jeg kan se, en Forhindring mod en saadan Udnyttelse af Fonden som den, jeg har ønsket at hindre.

I det Øjeblik, jeg omtaler Ørsted, vil jeg ogsaa gerne føje en lille Bemærkning til angaaende Lovforslagets Særbestemmelser. Den ærede foregaaende Taler ønskede, at Landbohøjskolen skulde have en Repræsentant i Fondens Bestyrelse, hvad jeg ikke paa nogen Maade skal sætte mig imod; men naar Landbohøjskolen paa Grund af sine videnskabelige Kvalifikationer naturligt kan faa en Repræsentant i Komiteen, ser jeg ikke rettere end, at Konsekvensen deraf vil være, at ogsaa den polytekniske Læreanstalt bliver repræsenteret, saa meget mere som Ørsted virkede som Lærer ved denne. Og naar Fonden bærer hans Navn, og det derigennem antydes, at Midlerne skal anvendes bl. a. til naturvidenskabelig Forskning, finder jeg, at en Læreanstalt som vor, der har en saa fremragende Rang blandt den Art Anstalter, lige saa vel som Landbohøjskolen har Krav paa at faa en Repræsentant i Komiteen.

I det hele tror jeg, at det vilde være heldigt, om man en Gang gennem en Drøftelse kom ind paa en Revision af det sædvanlige Begreb „akademisk Dannelse“ og fik det noget udvidet, saa at vi ikke begrænsede os til den snævre Betydning, som Ordet nu har, hvorefter man i Almindelighed mener, at et Menneske ikke er rigtig Videnskabsmand, ikke er Akademiker; medmindre han har faaet sin Uddannelse gennem Gymnasiet og Universitetet. Med al Ære og Respekt for Universitetet bør man ogsaa anerkende andre videnskabelige Anstalter og anse dem for fuldt jævnbrydige.

Endnu har jeg kun en enkelt lille Bemærkning at gøre. Jeg ser af Forslagets Motiver, at man i de skandinaviske Lande har valgt hver sin Vej, hvortil der ikke er noget at sige. Og det forlyder ogsaa, at man i de andre skandinaviske Lande blandt andet opnaar Midler til at fremme disse Formaal ved private Bidrag. Dertil vil jeg gerne sige, at det naturligvis er meget smukt, at der er private, der ønsker at yde deres Bidrag til et saadant internationalt samførende Arbejde; men jeg for min Del er dog glad ved, at vi her i Landet ordner det saaledes, at det udelukkende er Staten, der stiller Midlerne til